

Izhaja enkrat na mesec.

CENA: za vse leto 25 Din.
za pol leta 12-50 Din.

Posamezna številka 2 Din.

Rekopisli se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI OBRTNIK

Izhaja enkrat na mesec.

Cene inseratom:

Pri enkratni objavi

1/1 str. 240 D, 1/2 str. 120 D,
1/4 str. 60 D, 1/6 str. 40 D,
1/12 str. 20 D.

GLASILO „JUGOSL. TRGOVSKE-OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Prof. Dr. Val. Rožič:

O enotni splošni organizaciji strokovnega pouka na vseh tehniških srednjih in obrtnih šolah v kraljevini SHS.

Vse naše delo, ves pouk, vse naše stremenje in težnje na tehniških srednjih in obrtnih šolah bodo zaman in brez pravega uspeha ter zaželjenega sadu tako dolgo, dokler ne bo pouk na naših šolah v širšem in ožjem smislu tako zasnovan in zaokrožen v eno harmonično celoto, da bo odgovarjal in ustrezal tako vsem idealnim teoretičnim smotrom kakor tudi realnim praktičnim ciljem našega konkretnega gospodarstva in kulturnega življenja. Ne za šolo samo, temveč za življenje, za kulturo in za uspešni, moderni razvoj ter napredek naše obrti in industrije moramo učiti, delati, živeti in ustvarjati. Zato mora biti v bistvu naš pouk sistematično tako organiziran, da bo mogoče naš obrt in domačo industrijo postaviti čimprej na trdna tla, ju izpopolniti do najvišje popolnosti ter ju tako osvoboditi tuje konkurence, tujih uvoznih produktov. Kako velike važnosti je tudi z drugega stališča umetna domača industrija, naj v dokaz navedem samo odstavek iz znane knjige načelnika ministrstva trgovine in industrije Milivoje Savića »Zanatsko industrijsko školovanje«:

»Veliki svetski rat pokazao je, da je industrija jedan od glavnih osnova narodne obrane i da bi s toga, kada i ne bi bilo privrednih razloga — trebalo industriju stvoriti — kao što se stvaraju utrdjenja, grade ladje ili se vojska preoružava, jer se u ratu pokazalo, da industrija ima — ako ne veću — ono bar istu onakovu važnost kao ovi gore nabrojani faktori.«

Vzgojiti si moramo tedaj v prvi vrsti zadostni kader strokovno kvalificiranega (izučenega) delavstva, ki bo pod okriljem zdrave socijalne politike in z naporom vseh telesnih in duševnih sil znalo iz danih domačih in tujih surovin in porabnih surogatov producirati kolikor mogoče mnogo industrijskih produktov za domači in tuji svetovni trg, kajti le ona država bo v sedanjih gospodarsko konkurenčnih razmerah zmagovalka na domačem in svetovnem trgu, ki si bo kot prva znala vzgojiti zadostno število kvalitetnih delavcev. (Glej prof. M. Presl: Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas. Ljubljana 1920.)

Inštitucije in zavodi, ki služijo vzgoji teh kvalificiranih delavcev, so pa ravno tehniške srednje, obrtne in razne strokovne šole, obrtni pospeševalni uradi, tehnološki muzeji, razni strokovni tečaji itd.

Organizacija in izpopolnitev imenovanih šol in zavodov ter pouka na istih je danes prva, največja in najvažnejša naloga v naši pretežno agrarni državi. Kako to organizacijo dovršiti in izpopolniti?

1.) Prvi pogoj za uspešno organizacijo našega pouka in takorekoč *conditio sine qua non* je resortiranje vseh tehniških srednjih in obrtnih šol pod eno ministrstvo ter ustanovitev od-

deljenja za profesionalno nastavo pod vodstvom in upravo strokovnjakov.

2.) Jasno pa je, da vseh načelnih vprašanj, tičočih se pouka na naših šolah, ne bode moglo rešiti strokovno osebje oddeljenja za profesionalno nastavo, temveč bode treba zaslišati tudi mnenja in praktična izkustva drugih strokovnjakov in faktorjev, t. j. nastavnikov tehniških srednjih in obrtnih šol, obrtniških zbornic, uradov za pospeševanje obrti, industrijecev itd. Zato je neobhodno potrebno, da se poleg oddeljenja za profesionalno nastavo ustanovi kot posvetovalni organ in merodajni forum za razmotrivanje načelnih vprašanj nekaki **centralni strokovno-obrtni svet**, sestavljen iz zastopnikov zgoraj omenjenih faktorjev. Tozadevne razprave naj bi bile javne ali naj bi se vsaj snov dotičnih sej objavljalo v posebnem strokovnem listu (glasniku ali zborniku) za tehniško srednjo in nižjo splošno obrtno šolstvo. Ta organ naj bi kot mesečnik (1/4-letnik?) v bistvu objavljaval vse zakone, razne važne odloke, nasvete, izpremembe, kakor tudi personalne zadeve itd., tičočee se našega strokovnega obrtnega pouka. Poleg tega naj bi objavljaval v neoficijelnem delu tudi razprave in spise posameznih strokovnjakov na polju strokovnega šolstva.

3.) V smislu enotne organizacije je neobhodno potrebno, da se najprvo v bistvu določi vrsta in naziv posameznih obrtnih strokovnih šol, kajti ravno pojmi o nižjih obrtnih šolah se danes v naši državi tako zmešani, da se niti strokovnjak ne spozna, koliko in kakšno izobrazbo nudi ena ali druga obrtna šola; treba je, da (takoj) naziv šole pove tudi že rang (strokovno stopnjo) šole kot take. Seveda, predno se da to ugotoviti, je pa treba, da se izdelajo enotni naučni programi in statuti za razne vrste teh šol. Da bi danes o tem tukaj podrobneje razpravljali, za to ni časa in prostora, kajti za rešitev teh vprašanj je treba mnoge in intenzivnega študija in tu se odpira hvaležno delavno polje preje omenjenega centralnega obrtnega (strokovnega) sveta. Takoj pa omenjam in konstatiram, da se enotni naučni programi in statuti ne smejo smatrati popolnoma dobesedno, treba je stvoriti **enoten okvir**, v katerem naj imajo pa posamezni zavodi in šole možnost, da se prilagode potrebam prakse in lokalnim zahtevam. Učni načrt naj bo tedaj prožen, razetgljiv, a ne kvarljiv za skupnost. Enotnost teh šol naj bi izpopolnil tudi enotni disciplinarni red, enotne počitnice, enotni predpisi glede zrelostnih izpitov itd. Uredi naj se pri tem tudi vprašanje prestopa iz nižjih obrtnih šol v višje obrtne in tehniške srednje šole, kakor tudi prestop iz tehniških srednjih na tehniške visoke šole.

4.) Pri organizaciji pouka naj se ohrani princip, da je umestno najprej oskrbeti, opremiti in izpopolniti že obstoječe tehniške srednje šole in njihove zbirke ter potem šele misliti na to, kje naj se nove tehniške srednje šole ustanovljajo. Z ozirom na to naj se za tehniške srednje šole v Sarajevu in Splitu, ki sta nastanjeni v tujih poslopih, zasigurajo čimprej lastne zgradbe, odgovarjajoče vsem zahtevam tozadevnega pouka.

5.) Ker je uspešen pouk na tehniških srednjih in obrtnih šolah mogoč le na podlagi modernih učil in aparatov, tedaj je treba, da se v vsakoletnem proračunu dovolijo dotacije,

s katerimi bo res omogočena ureditev in izpopolnitev raznih zbirk (fizičnih, kemičnih, matematičnih, gradbenih, zemljemerskih, elektrotehničnih itd.). Izpopolniti in oskrbeti je treba tudi knjižnice z najnovejšimi modernimi znanstvenimi knjigami, strokovnimi revijami itd. (v kateri namen pa sedanje dotacije absolutno ne zadoščajo); da so te knjige in revije učiteljstvu in učencem neobhodno potrebne, o tem mi ni treba še dalje razpravljati. Ker je pouk na tehniških in obrtnih šolah spojen vedno s praktičnim poukom v delavnicah, je neobhodno potrebno, da se delavnice oskrbe s potrebnimi modernimi stroji ter orodjem in s potrebnim in zadostnim materialom, kar je seveda zopet brez denarnih žrtev nemogoče. Praktični pouk brez delavnic, brez strojev, brez orodja in brez materiala — kakor se to dogaja danes — je brez vsakega smisla.

6.) Za nastavnike tehniških in obrtnih šol naj se nastavlja le izprašani kandidati in za stručne predmetno strokovne učitelje le kvalificirane moči, za izobrazbo katerih naj se osnujejo primerna učilišča ali kurzi, oziroma naj se predvidevajo primerne štipendije (podpore) v svrhu njihovega študija v inozemstvu.

7.) Predvidijo naj se štipendije in podpore za znanstvena študijska potovanja v inozemstvo, ki omogočujejo nastavnikom tehniških srednjih in obrtnih šol strokovno poglobitev v specialnih znanstvenih strokah vseh panog inženjerske in splošne moderne znanosti in umetnosti.

8.) Poskrbi in pospeši naj se na katerikoli način (z dopusti, podporami itd.) sestavljanje in izdajanje učnih knjig in učnih pripomočkov, brez katerih je danes pouk skrajno težaven, naporen in počasen, ker je treba danes vsa predavanja s težavo pripravljati in učencem diktirati, kajti ne slovenski, ne hrvaško-srbskih strokovnih učnih knjig danes še nimamo za obrtne šole.

9.) Vsako leto naj se priredi razstava risb in izdelkov učencev, bodisi skupna, bodisi na posameznih tehniških srednjih in obrtnih šolah, kar bode enotnosti pouka in spoznavanju vrednosti teh šol med narodom le v korist. Najboljša dela naj se ocenijo in pri tej priliki naj se razdele diplome, premije, nagrade in pismene pohvale.

10.) Ker imajo absolventi tehniških srednjih in obrtnih šol v raznih obrtih v smislu obrtnega reda gotove prednosti in pravice, je potrebno, da se pri sestavi novega obrtnega reda v tem oziru omogoči, da povedo tudi zastopniki tehniških srednjih in obrtnih šol svoje mnenje in nasvete profesorjskih zborov.

11.) Ker se ponekod dogaja, da izpitne komisije za stavbenike, zidarske, tesarske in kamnoseške mojstre pri nekaterih oblastih daleko presegajo pri izpitu meje in obseg stvarine tozadevnih tehniških srednjih in obrtnih šol, kakor je to določeno v še veljavnem obrtnem redu, naj ukrepejo nadzorne oblasti vse potrebno, da bodo v teh komisijah zastopani kot redni člani tudi profesorji tehniških obrtnih šol, katerim je dobro znan obseg tozadevno predpisane stvarine.

12.) V svrhu hitrejšega, večjega in sistematičnega napredka pri pouku na tehniških srednjih šolah naj se na vseh zavodih uprava in pouk organizira tako, da bo direktorju mogoče, se bolj intenzivno posvetiti pouku in strokovnemu napredku na svoji šoli. V ta namen naj se direktorjem tehniških srednjih šol pridele pomočniki, ki bodo skrbeli bolj za upravno stran zavoda in pouka, a direktor le bolj za strokovno metodično pedagoško smer.

13.) Nekaj mladih profesorjev-inženjerjev, ki imajo veselje in resno voljo, delovati kot učitelji na tehniških srednjih šolah, naj se že zdaj pošlje v inozemstvo v svrhu študiranja in izpopolnitve tako v študiju kakor tudi v upravi — vsaj za vsako šolo enega — torej najmanj štiri.

14.) Pospeši naj se ustanovitev obrtnih-tehnoloških muzejev v vseh mestih, kjer so tehniške srednje šole.

15.) Ženske obrtne šole naj se ločijo v upravi in pouku od moških popolnoma in naj se jim da prilika večjega razmaha in razvoja, n. pr. Split (nujno potrebno), ravnotako tudi v Ljubljani. Naša domača (ženska) obrt se bo s tem hitro dvignila in zainteresirala žensko javnost, kar je nujno potrebno.

Razvoj industrije (tekstilne in druge) bo s tem dobil krepke poboje.

16.) Ustanovi naj se posebna pomorska tehniška srednja šola (Višja pomorska obrtna šola) v kakem primernem mestu Dalmacije (Split, Dubrovnik, Šibenik ali na kakem otoku), ki bo gojila ladjedelstvo, izdelovanje pomorskih potrebščin, sploh vede, ki pospešujejo pomorstvo (nautika, proučevanje morja, ribarstvo, produkcija olja itd.).

17.) Vse obrtne, tehniške srednje šole in strokovne šole naj imajo v bistvu en cilj, en program:

Čim popolnejše po upravi, sestavi in učnih močeh, čim praktičnejše pri dosegu cilja.

V čim krajšem času doseči čim popolnejše, največje uspehe za našo obrt in industrijo. Čas, praktičnost, popolnost, napredek — povsod — to bodi deviza teh šol.

Država pa si ne sme zastirati oči v strahu pred velikimi izdatki, temveč:

Za obrtno tehniško šolstvo ji ne sme biti noben izdatek — **prevelik!**

Proračun v naši državi.

Parlamentarno delo v Beogradu se zadnja dva meseca poleg raznih strankarskih kriz vrši predvsem v znamenju državnega proračuna za bodoče leto. Kakoršne so razmere v posameznih ministrstvih tako je tudi njihovo delo, ki se predvsem zrcali v predloženem proračunu v posameznih ministrstvih. Kakor hitro se je v finančnem odboru pričela proračunska debata, jo je finančni minister dr. Stojadinović pobral v Ameriko poravnat stare srbske in nove državne dolgove ter se tako na lep način odtegnil kritiki, katero je otvorila opozicija, predvsem zastopnika Jugoslovanskega kluba. Bistvo proračuna, ki se sedaj uravnava v Beogradu, je predvsem ta, da se je od lanskega leta zvišal za več milijard vzlic temu, da posamezna ministrstva niso dobila potrebna sredstva za najnujnejše delo in da se splošno vrše redukcije gospodarskih korporacij in uradništva. Dejstvo, da so v Beogradu zvišali proračun za tako velike zneske napram prejšnjim letam v času, ko je gospodarska kriza v naši državi na višku, dokazuje dovolj, da sedanji možje v vladi niso več sposobni voditi krmila naše države.

Da država zamore kriti izdatke predvidene v proračunu, mora pobirati davke v raznih oblikah in na razne načine bodisi od proizvajalca ali prodajalca kakor tudi direktno od konzumenta. Ker je svota letošnjega proračuna za več milijard zvišana, sledi čisto naravno, da moremo pričakovati v letošnjem letu še veliko hujših davčnih bremen kod smo jih že dosedaj prenašali. Ker pa nas praksa uči, da v Beogradu Slovenijo po mačehovsko oskrbujejo, lahko pričakujemo, da bo skoro ves povišek letošnjega proračuna morala zbrati že do skrajnosti izčrpana Slovenija in Vojsvodina. Da Slovenije rešijo vsaj najhujšega zla v tem oziru, se je Jugoslovanski klub v finančnem odboru kakor tudi v zbornici odločno postavil na stališče, da se v Sloveniji nobeni davki ne smejo zvišati, temveč samo izdatno znižati, ker drugače bo Slovenija v najkrajšem času prišla na beraško palico in pridobitni sloji kakor industrijalci, obrtniki in trgovci si bodo morali iskati kruha na kak drug način, ako bodo hoteli skromno preživeti svojo družino. Kaj pa bo s tisoči in tisoči delavstva, ki so sedaj zaposleni v podjetjih in delavnicah v Sloveniji, o tem ve samo Bog in nihče drugi. V takem položaju, kakor se sedaj nahaja slovenski narod, je čisto razumljivo, da more nastati vprašanje, ali se borimo za obstoj ali pa sramotno podležemo svojemu bratu in se mu uđinjamo za hlapca. Približno v takem času smo se nahajali v trenutku, ko je izpregovoril v beograjski zbornici zastopnik slovenskega naroda g. dr. Anton Korošec in na glas povedal vsemu svetu, kako se nam godi in kakšna je naša dolžnost, da se ne uresničijo načrti posameznikov, ki nimajo v celokupni državi nobene resnične opore, ampak se naslanjajo samo na umetno skombinirane sporazume. G. dr. Anton Korošec je predvsem nastopil proti krivičnim davkom in za postavljanju Slovenije, posebno pa proti neusmiljenim iztirja-

vanju davkov v času, ko davkoplačevalci ne zmorejo niti vsakdanjih skromnih potrebščin. Pribil je dejstvo, da je v čl. 116. naše ustave rečeno, da morajo biti bremena razdeljena v enakih delih za vse dele države in da naj se davki plačujejo po davčni moči in progresivno. Nadalje je g. dr. Anton Korošec v času, ko Slovenija gospodarsko umira, izpregovoril besede, katere bi morale slehernemu davkoplačevalcu preiti v kri in meso ne glede na strankarsko pripadnost in sicer sledeče: Ker pa to ustavno določilo za Slovenijo ne velja, mora slovensko ljudstvo samo razmišljati o tem, da organizira na učinkovit način odpor proti takemu preobremenjevanju in takemu iztirjevanju davkov, kakoršnemu je sedaj izpostavljeno. Država ima dolžnost, da pomaga narodu v vseh njegovih težkočah. Ni pa njena naloga, da narode uničuje, ki žive v njej. V Beogradu nam neprestano očitajo, da smo v Sloveniji bogati, da so naši obrtniki in trgovci milijonerji in da imajo po večini značaj velepodjetnika, ker jim ne gre to v glavo, da mora v sedanjih časih tudi obrtnik in trgovec delati v pisarni v svojem obratu, ako hoče, da podjetje dobro uspeva. Iz takih in enakih slučajev v Beogradu smatrajo naše obrtnike za nekake industrijalce in jih hočejo pri dajatvah, t. j. davkih, povzdigniti v kategorijo industrijalcev, kadar pa se gre za kako večjo državno delo, takrat pa jih potisnejo vse skup v nekako kategorijo šušmarjev, češ da niso zadostno izvežbani, da nimajo zadostno moderno opremljenih delavnic in sploh, z eno besedo povedano niso zmožni izvršiti taka navadna dela ter jih odadajo tujim obrtnikom in trgovcem v sosednjih državah ter na ta način naravnost izzivalno zapostavljajo pridobitne kroge v Sloveniji. Da pri takih razmerah narod misli na samopomoč, ni čisto nič čudnega in besede, ki jih je izgovoril g. dr. Anton Korošec v beograjski zbornici, so samo izraz današnjega mišljenja obrtnih, trgovskih in industrijskih krogov v Sloveniji. Delo sedanjih vladnih mož gre za tem, da ubije vsako večjo industrijo in obrt v Sloveniji in sicer z izgovorom, da to zahtevajo koristi državne obrambe. Ker pri vsakem zdravem razumu taki argumenti ne drže, se nehote vzbujata slutnja, da hočejo v Beogradu s pomočjo nekaj slovenskih klečepalcev izmozgati Slovenijo do zadnjega dinarja, nato jo pa prepustiti nadaljni usodi kod kako izžeto limono na mestnem smetišču.

Da ne pride tako daleč, za to mora slovenski narod, predvsem finančniki, industrijci, obrtniki in trgovci napeti vse sile, da padejo vse strankarske in osebne mržnje in ovire ter nastopijo enotno proti takemu postopanju in se poslužijo vseh postavno dovoljenih sredstev, da se ob dvanajsti uri beograjska taktika napram Sloveniji spremeni in se prične delovanje v gospodarski procvit na novi podlagi, pa naj si stane to tudi par birokratično zagrizenih Slovencev ter se umaknejo iz mesta, na katerega sploh nikdar priti ne bi smeli.

Ob Danilovi 50-letnici.

V mesecu februarju je praznoval g. Danilo svojo petdesetletnico odkar je pričel delovati na gledališkem odru in orati ledino na tem polju. Ker je bil g. Danilo v svoji mladosti rokodelski vajenec in pozneje tudi samostojen obrtnik, si šteje J. O. Z. v dolžnost, ob slavnostni priliki seznaniti naše čitatelje z umetnikom, ki je izšel iz obrtniških vrst. G. Danilo - Cerar Anton se je rodil 15. julija 1858 v Ljubljani, kjer se je za časa svoje vajeniške dobe vežbal v igranju na odru društva Rokodelskih pomočnikov v Ljubljani ter se še pozneje, ko je že nastopal pri slovenskem gledališču, radevolje odzval vabilu društva Rokodelskih pomočnikov v Ljubljani glede sodelovanja na društvenem odru. V svoji stroki se je izobraževal doma pod Dobrovolnym, Innemannom in Borštnikom, nadalje v Pragi in v Nemčiji, kjer je obiskal razne velike odre.

Te dni, ko je praznoval g. Danilo svojo petdesetletnico, se je z njim veselilo tega slavja tudi društvo Rokodelskih pomočnikov kakor ves obrtni stan in s ponosom prištevajo slavljenca med svojega znanca in prijatelja, ker kljub visoki stopnji v umetniškem življenju ni nikdar zatajil, da je izšel iz rokodelskih vrst in da je ravno oder v Rokodelskem domu bil tisti prostor, na katerem se je odločil posloviti od obrtnega

stanu in se popolnoma žrtvovati igralskemu poklicu, kar za tisto dobo ni bilo zvezano z materijelnimi dobrinami, temveč le z velikimi žrtvami in premagovanji, da se ni udal vabilom tujih gledališč in se za vedno zgubil za napredek slovenskega naroda.

Da je g. Danilo kljub velikim neprijetnostim v svojih mladih letih dosegel slavje je najboljši dokaz, da se v njem pretaka prava slovenska kri, ga odlikuje močna volja, ki se ne ukloni temveč hrepeni po vedno višjem in ne miruje preje dokler mu Vsemogočna previdnost ne določi drugače.

Dal Bog, da bi g. Danilo še mnoga leta deloval v procvit slovenske drame in v tem znamenju mu obrtniški stan želi še mnoga zdrava leta.

Anketa opekarn v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo.

V začetku februarja se je vršila v prostorih Zbornice za trgovino, obrt in industrijo anketa, katere se je udeležilo 16 podjetij iz cele Slovenije. G. Ivan Ogrin, tačasni predsednik zbornice, je vodil anketo, na kateri se je razpravljalo o vprašanju kako izboljšati priliko v opekarski stroki.

Ker je od cene opeke zelo veliko odvisno koliko se zida v posameznih dobah, zato vse obrtnike, delavstvo in trgovce indirektno zanima stavbeno gibanje in naravno s tem v zvezi razmere v opekarski industriji. Na anketi so se povdarjale težkoče, ki jih povzročata transport opeke pri železnici. Sedanja prodaja opekarskih izdelkov ni organizirana in zato tudi cene izdelkov zelo varirajo, kakor je pač odjem. Poleg organizacije za skupno prodajo, se bo moralo skrbeti tudi za strokovno izpopolnitev tehničnega osobja. Na tehn. sred. šoli naj bi se ustanovil posebni oddelek, na katerem bi se posamezni absolventi stavbene šole lahko izobraževali za delovodje v opekarni. Ker je surovina za izdelavo opeke še zadosti dobra, je nujno potrebo, da se sedanja kvaliteta opeke izboljša. Končno se je navajala statistika za posamezne izdelke v večjih opekarnah v Sloveniji. Tako se je ugotovilo, da znaša produkcija strešnikov nad 24 milijonov in približno 40 milijonov zidakov. Ker je ta množina opekarskih izdelkov za domačo uporabo izdatno prevelika, so se morali nekateri izdelki izvažati v inozemstvo, predvsem v Grčijo in čelo v Zedinjene države Severne Amerike. Zadnje čase se čuje, da se Italija pripravlja na izvoz opekarskih izdelkov v Jugoslavijo, kar pa morajo naši zastopniki v Beogradu na vsak način preprečiti, ker drugače bi bilo v hipu na stotine naših delavcev in delavk brez zaslužka, podjetniki pa bi morali polagoma eden za drugim prodati svoje opekarne nenasitnim Italijanom.

Cenilne komisije.

Koncem meseca januarja so pridobitni krogi vložili pri davčnih oblastvih napovedi dohodkov, podvrženi dohodnini, katere so imeli v pretečenem letu 1925. Veliko se je pisalo in nasvetovalo glede napovedi dohodnine a prepričani smo, da vzlic temu ni vse v najboljšem redu kakor bi moralo biti, da bi se obvarovali davčni zavezanci pred prevelikimi davčnimi bremenami.

Takoj ko zberejo davčna oblastva napovedi o dohodnini jih pregledajo, zaprosijo zaupnike in izvedence za pojasnila, da si končno napravijo lastno sodbo o dohodkih posameznika in stavijo nato predloge za cenilno komisijo. Davčna oblastva sama imajo pravico staviti samo predloge o višini dohodkov posameznika, nikakor pa ne določati dohodke. Ugotovitev dohodka, ki naj bo podlaga za dohodnino, je namreč naloga in pravica samo cenilnih komisij. Cenilnih komisij je v Sloveniji 22, in sicer za posamezne okraje kakor Brežice, Celje mesto, Celje okolica, Črnomelj, Kamnik, Kočevje, Konjice, Kranj, Krško, Litija, Ljubljana mesto, Ljubljana okolica, Ljutomer, Logatec, Maribor mesto, Maribor okolica, Novomesto, Ptuj mesto, Ptuj okolica, Radovljica, Slovenjgradec in Murska Sobotla. Vsaka komisija obstoji iz predsednika in njegovega na-

mestnika, nadalje iz šestih oziroma v večjih krajih iz 12 članov in ravno toliko namestnikov. Kjer so v teh komisijah nekateri člani imenovani od finančne delegacije, drugi pa izvoljeni od davčnih zavezancev, je pa težko vedeti za vsa imena posameznih članov. Ako kak imenovan član nastopi po mnenju davčnega oblastva preveč v korist davkoplačevalcev se kaj rado zgodi, da se zahvalijo za njegovo sodelovanje in imenujejo drugega, od katerega pričakujejo, da bo bolj popustljiv oziroma da bo celo svoje kolege prepustil dvačnemu vijaku v popolno oblast. Pri izvoljenih članih je zadeva precej drugačna, ker se jih davčna oblast ne more kar tako na kratko iznebiti in se vsled tega ti člani veliko bolj postavijo po robu davčnemu referentu v komisiji, ki bi najraje iz vsakega davkoplačevalca napravil milijonarja.

Kakor smo že zgoraj omenili določa višino dohodkov posameznih davkoplačevalcev **edino cenilna komisija** in ne davčni referent. **Zato možje cenilne komisije vstrajajte pri sejah cenilne komisije** kadar vas bodo poklicali v zvezi s temu, če ravno vam bo takrat primanjkovalo časa vsled raznih domačih del.

Ne pustite, da bi davčni referent kar v naglici prečital predloge glede določitve dohodkov, ampak zahtevajte pojasnila v posameznih slučajih kjer se vam zdi, da so dohodki previsoko zaračunani. Imejte pred očmi grozno davčno lestvico, na podlagi katere je skoro še tako neznan dohodek obdavčen silno visoko in prepričani smo, da se marsikateri član cenilne komisije ni niti zavedal, kako krivico je storil posamezniku, ko je pustil obveljati predlog davčnega referenta, misleč, da za tak majhen znesek mu pač ne morejo predpisati posebno velik davek. S tem pa ne mislimo reči, da dosedanji člani cenilnih komisij niso storili svoje dolžnosti, temveč moramo povdarjati samo to, da jo naj v bodoče vršijo še bolj rigorozno v obrambo davkoplačevalcev, kateri so jih poslali v cenilne komisije.

Pregled obrtnih in trgovskih vajencev in vajenk za mesto Ljubljana in Maribor.

Stanje vajencev je pri nas še dokaj neznan. Vobče se prav malo ve koliko jih imamo, še manj pa piše, zato podajamo pregled za Ljubljano in Maribor.

Ljubljana. (Prva številka znači mojstre, druga vajence). Čevljarjev 79, 125; krojačev 60, 124; šivilij 82, 236; modistinj 22, 58; krznarjev 7, 19; tapetnikov 10, 22; sedlarjev 9, 19; mizarjev 34, 142; kolarjev 5, 10; pleskarjev in slikarjev 12, 14; brivcev 33, 57; zobotehnikov 10, 15; fotografov 12, 14; vrtnarjev 4, 5; knjigovozov 6, 11; natararjev 14, 34; pekovi 21, 38; slaščičarjev 4, 9; mesarjev in prekajevalcev 41, 49; dimnikarjev 7, 7; ključavničarjev 31, 194; kovačev 13, 47; mehanikov 19, 76; kleparjev 21, 46; elektrotehnikov 11, 43; urarjev 7, 14; deset raznih kovinskih strok 19, 91; pet različnih oblačilnih strok 12, 32; štiri lesne stroke 10, 13; še 16 ostalih strok 26, 41; trgovine 100, 152.

Maribor. Čevljarjev 63, 100; krojačev 43, 80, šivilj 90, 247; modistinj 13, 38; krznarjev 1, 2; tapetnikov 7, 18; sedlarjev 9, 20; mizarjev 37, 82; kolarjev 7, 14; pleskarjev in slikarjev 17, 28; brivcev 15, 21; zobotehnikov 8, 12; fotografov 2, 5; vrtnarjev 5, 5; knjigovozov 2, 3; natararjev 10, 22; pekovi 19, 31; slaščičarjev 5, 11; mesarjev in prekajevalcev 27, 41; dimnikarjev 4, 4; ključavničarjev 20, 138; kovačev 19, 35; mehanikov 7, 31; kleparjev 7, 19; elektrotehnikov 6, 24; urarjev 6, 10; deset raznih kovinskih strok 16, 48; 5 raznih oblačilnih strok 6, 16; 4 razne lesne stroke 9, 15; ostalih še 16, 25; trgovine 62, 100.

Skupno je v Ljubljani 741 mojstrov raznih zgoraj imenovanih strok, ki imajo 1747 vajencev in vajenk. V Mariboru pa

je 567 mojstrov in 1260 vajencev in vajenk, kar da za obe mesti 1308 mojstrov in 307 vajencev.

Kakor vajeniško, pomočniško tako je tudi obrtno vprašanje v glavnem odvisno od porazdelitve vajencev. V koliko je pri zgoraj navedenih strokah porazdelitev zdrava in odgovarjajoča, nam pokažejo naslednje številke:

Ljubljana. Po 1 vajenca zaposluje 359 mojstrov, po 2 vajenca 203 mojstri, po 3 vajence 87 mojstrov, po 4 vajence 41 mojstrov. Nad 5 vajencev pa zaposlujejo in sicer v čevljarški stroki 1 mojster 10 vajencev, v krojaški stroki 1 mojster 21 vajencev, 14 šivilij zaposluje 92 vajenk, 2 modistinje 16 vajenk, 1 tapetnik 8 vajencev, v mizarški stroki 6 mojstrov 70 vajencev, v brivski stroki 2 mojstra 11 vajencev, v natararski 1 mojster 11 vajencev, v slaščičarski 1 mojster 5 vajencev, v ključavničarski 11 mojstrov 144 vajencev, v mehanični 4 mojstri 30 vajencev, elektrotehnični 2 mojstra 22 vajencev, v oblačilni 2 mojstra 18 vajencev in 10 mojstrov raznih kovinskih strok zaposluje 60 vajencev.

Maribor. Po 1 vajenca zaposluje 249 mojstrov, po 2 vajenca zaposluje 158 mojstrov, po 3 vajence 81 mojstrov, po 4 vajence 37 mojstrov.

Nad 5 vajencev pa zaposlujejo: v krojaški stroki 1 mojster 8 vajencev, šivilje 8, 62 vajenk, v tapetniški 1 mojster 6 vajencev, v sedlarski 1 mojster 6 vajencev, v mizarški 2 mojstra 11 vajencev, v natararski 1 mojster 5 vajencev, v ključavničarski 13 mojstrov 118 vajencev, v mesarski 1 mojster 5 vajencev, v mehanični 3 mojstri 20 vajencev, v kleparski 2 mojstra 13 vajencev, v elektrotehnični 3 mojstri 18 vajencev, v raznih kovinskih strokah 2 mojstra 13 vajencev in v raznih oblačilnih strokah 2 mojstra 12 vajencev.

Novice za obrtnike.

Znižanje ležarine, pristojbine ter podaljšanje nakladalnih rokov. S 1. februarjem t. l. je stopila v veljavo naredba o znižanju ležarine za blago, ki se nahaja na železniških skladiščih in tovariščih. Poleg te spremembe se je tudi podaljšal nakladalni in razkladalni rok od sedanjih šest na 24 ur in znižala pristojbina za vozove tako, da se bo plačalo drugi dan po 5 Din na uro in vagon, tretji dan po 20 Din na vagon in uro, za nadaljne dni pa po 50 Din na uro. Za blago, ki se nahaja v železniških skladiščih je znižana ležarina na polovico sedanjega iznosa, medtem ko bo za blago, ki se nahaja v odprtih prostorih, še nadalje veljala stara ležarina in sicer 30 odnosno 50 para za 100 kg na dan.

Restavracija v Rokodelskem domu sprejema do nadaljnega abonente na brezalkoholno in domačo hrano po jako nizkih cenah z veliko izbiro jedil. Ker je vodstvo restavracije in kuhinje v jako spretnih rokah, priporočamo vsakomur, da se osebno prepriča o izborni in solidni postrežbi ter se ob tej priliki lahko tudi ogleda moderno opremljeno zimsko kegljišče, ki je vedno na razpolago, zlasti pa še v dnevnih urah.

Pisarna Jugoslovanska obrtna zveza se je preselila iz pritličja v I. nadstropje desno v Rokodelskem domu, Komenškega ulica 12, in je odprta vsaki dan od 8. do 12. ure in 5. do 7. ure zvečer ter je na razpolago vsem članom za razne informacije in nasvete v vseh vprašanih, ki se tičejo trgovine in obrta, predvsem pa o obrtno pravnih in davčnih zadevah. Kdor še ni član J. O. Z., naj to nemudoma stori ustmeno ali pismeno, ker bo to posamezniku samo v korist k tej težki gospodarski krizi. Poleg vsega navedenega dobi vsak trgovec in obrtnik v pisarni J. O. Z. imena posameznikov, ki bi se radi izučili trgovine ali raznega obrta, kakor tudi imena pomočnikov, ki iščejo službe.

Obrtniki in trgovci, posečajte pisarno J. O. Z. v Komenškega ulici 12 ter delujte vseh povesod za razvoj in napredek lastne organizacije.

Zaščita najemnikov v Nemčiji. Državni zbor je podaljšal veljavnost zakona o zaščiti najemnikov do 1. junija 1927.